

Műszaki könyvtárosok írják

ÉSZREVÉTELEK A SZAKFOLYÓIRATOK RENDELÉSÉRŐL

A K G M TERÜLETÉN

Hazánk műszaki fejlődésével együtt alakult ki üzemeinkben a műszaki könyvtárhálózat. Ez az apparátus már eddig is jelentős segítséget nyújtott a szakembereknek mind a napi műszaki problémák, mind pedig a perspektivikus feladatok megoldásában. Bár nem mindenütt használják fel kellően ezt a segítséget, mégis elmondhatjuk, hogy ma már alig van valamire való üzem műszaki könyvtár nélkül. Az előttünk álló megnövekedett feladatok, elsősorban a második ötéves terv még inkább megköveteli, hogy ezt a hálózatot tovább fejlesszük, megerősítsük. A megerősítéshez azonban az is hozzá tartozik, hogy a műszaki könyvtárosok megfelelően gondoskodjanak a szükséges szakirodalom beszerzéséről, a legfrissebb dokumentumok megrendeléséről. E munka során vizsgálják pl. kritikusabban a szaklapok megrendelését, legyenek a műszaki vezetőknek, szakembereknek segítségére azzal is, hogy figyelmüket e téren helyes irányba terelik.

A kohó- és gépiparhoz tartozó vállalatoknál tapasztalható bizonyos torzulás a szakfolyóiratok rendelésében, ami nem a fejlődést, hanem a konzervativizmusnak nálunk is meglévő maradványait szolgálja. Ez a maradiság abban nyilvánul meg, hogy bár a szovjet technika az egész világon utólérhetetlen sikereket arat, műszaki-tudományos téren nemzetközi elismerést szerez, mégis könyvtárosaink jelentős része - bizonyára gépiesen továbbítva az igényléseket - indokolatlanul több kapitalista országbeli sajtóterméket rendel. Hasonló jelenség vehető észre a fordítások terén is, s ez ugyancsak arra vezet, hogy a Szovjetunióban elért jelentős műszaki eredményekről nem kellő időben tájékoztatják a hazai szakembereket.

Fentieket néhány adattal kívánom alátámasztani.

A kohó- és gépipar területén 1959-ben megrendelt jelentősebb szaklapok országok szerinti megoszlása:

Ország	Szaklap féleségek	Példányszám
Szovjetunió	103	556
USA	131	546
Anglia	254	1032
Német Szövetségi Köztársaság	212	1700

Ezek a számok azt mutatják, hogy három tőkés ország szaklapjainak példányszáma közel hatszorosa a szovjet szaklapokénak. Ha még ehhez hozzá vennénk az egyéb tőkés országokból megrendelt folyóiratokat is, ez az arány még rosszabb képet mutatna. Természetesen üzemeinkbe néhány szocialista országból is érkeznek szaklapok, azonban ez sem javítja lényegében az összetételt.

Megállapításainkat igazolja a gépipari és kohászati szaklapok megrendelésének összehasonlítása. A nagy nemzetközi tekintélynek örvendő Vesztnik Masinosztroenija, Sztanki i Instrument, Litejnoe Proizvodstvo, Sztal' című lapokból összesen 139 példányt fizettek elő üzemeink; a nyugat-német lapokból, mint pl. Werkstattstechnik u. Maschinenbau, Werkstatt u. Betrieb, Giesserei, Stahl u. Eisen, összesen 281 példányt. Ha ehhez még hozzá számítjuk az USA-ból, Angliából, Franciaországból megrendelt lapokat, akkor több mint 400-ra, azaz a szovjet rendelések háromszorosára emelkedik a tőkés országokból előfizetett lapok száma.

Vajon mi indokolja ezt az aránytalanságot? Közismert, hogy tekintélyes nyugati lapok is rendszeresen közlik a szovjet lapokból átvett magasszintű cikkeket. Sőt több szovjet szakfolyóiratot teljes egészében lefordítanak. Nem szorul bizonyításra a Szovjetunió kohó- és gépiparának fejlettsége, hiszen nélkül elképzelhetetlen lett volna a szputnyikok és a holdrakéta sikeres felbocsátása. Ezzel és sok más hasonló nemzetközi sikerrel szerezte meg elsőségét a világ szakemberei között a szovjet műszaki gárda. Munkájuk nyomán a szovjet szakirodalom is nemzetközileg elismert. Nem tesz jó szolgálatot tehát a mi szakembereinknek az a műszaki könyvtáros, aki a megrendeléseknél mindezt nem veszi figyelembe. Nem elhanyagolható szempont még az sem, hogy a baráti országokból deviza igénybevétele nélkül rendelhetünk szakirodalmat.

Érdekes néhány mondatban azzal is foglalkozni, hogy milyen a szakfordítások megoszlása. Látszólag itt nincs baj. Angol, német és francia nyelvről a KGM Műszaki Információs és Fordító Vállalat 1959-ben 758 fordítást végzett, orosz nyelvről 782-t. Ha azonban részletesebben vizsgáljuk a fordításokat, kiderül, hogy az orosz fordítások jelentős része gépkönyvek és prospektusok. Tehát itt is elég egyenlőtlen a megoszlás.

Hibát követnénk el, ha azt mondanánk, hogy a nyugati szakirodalom figyelése, és megismerése nem fontos. Ezt senki nem is állítja. Viszont ugyanolyan hiba a szakirodalom beszerzése területén, ha a szovjet szakirodalom nem foglal el jelentőségének megfelelő helyet.

Nemcsak a mi terveink, de a szocialista tábor többi országának hét, illetve tizenöt éves távlati tervei is nagy célokat tűznek maguk elé a lakosság életszínvonalának emelése érdekében. Ehhez elengedhetetlenül szükséges a műszaki színvonal, a műszaki fejlettség állandó emelése is. A szovjet tudomány vívmányai forradalmasítják a technikát és a termelést egyaránt. Ennek előfeltételéről, a mérnökképzésről már a korábbi években is igen magas számban gondoskodtak. Álljon itt bizonyítékul az alábbi összehasonlító adat a Szovjetunió és az USA népgazdaságában foglalkoztatott diplomás mérnökök számáról.

Ország	1950	1953	1954	1956
Szovjetunió	392 000	481 000	530 000	721 000
USA	316 000	361 000	371 000	400 000

A fenti adatokban szereplő, valamint a korábbi években képzett kiváló szakemberek munkájának eredményeként születhettek meg az úrkutatásban elért eredmények is. Nem kell szégyelnünk, ha ezeknek a mérnököknek az eredményeit megismerjük, és hazai viszonyainkra alkalmazzuk. Nem régen rendeztek a "Szovjet technika napjai" keretében számos előadást és kiállítást, amelyek szintén felhívták a figyelmet a szovjet szakirodalom fontosságára.

A bemutatott néhány részadatból azt a következtetést vonhatjuk le, hogy sok javítani valónk van még ezen a területen. Egyben segítséget nyújthat műszaki könyvtárosainknak a jövő évi megrendelések eredményesebb kialakításához is.

Vég Lászlóné

+ + + + +